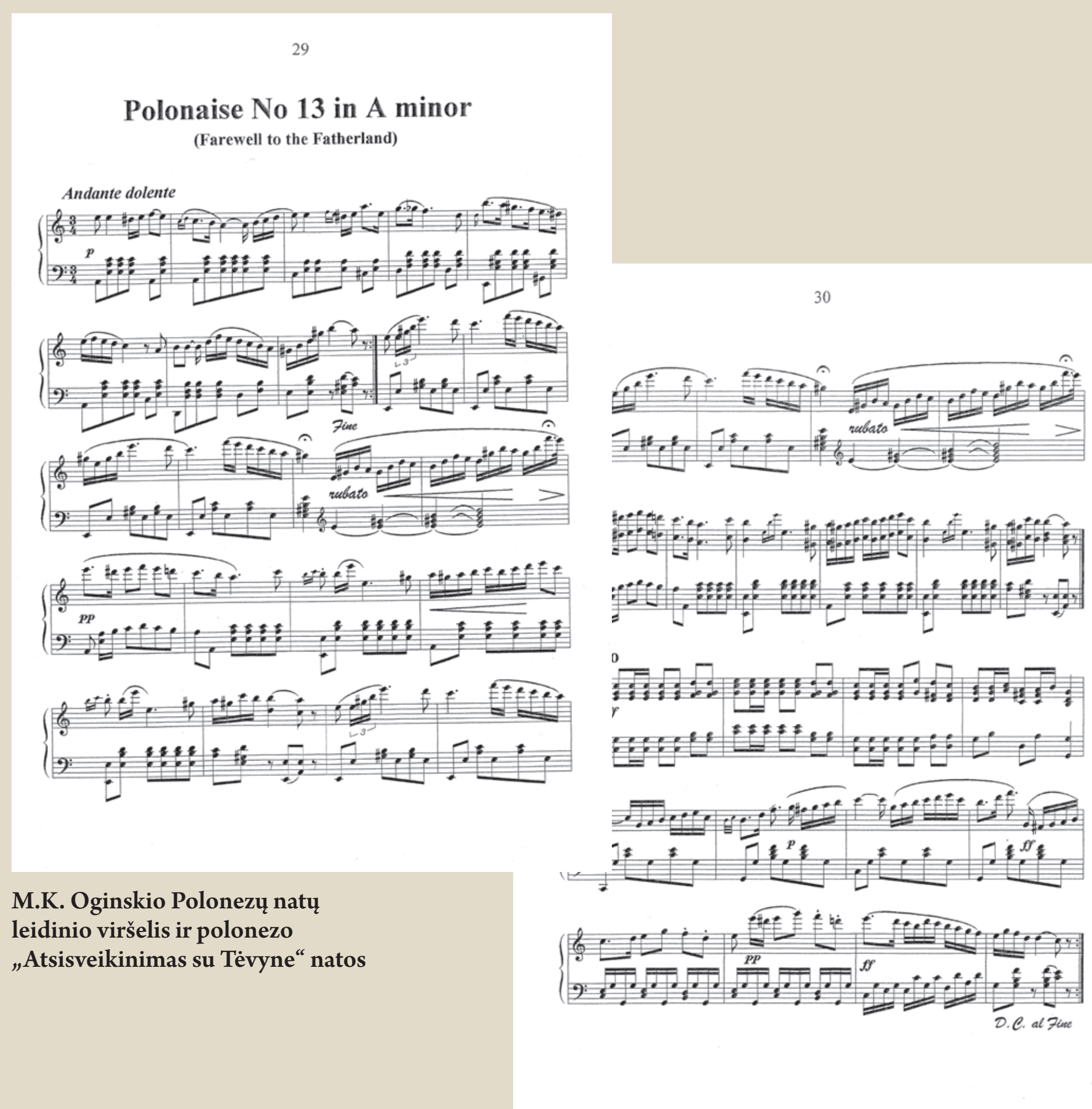

Mykolas Kleopas
Oginskis
(1765-1833)

Mykolo Kleopo Oginskio gyvenimo saulėlydis Florencijoje

M.K. Oginskio Polonezų natų leidinio viršelis ir polonezo „Atsisveikinimas su Tėvyne“ natos

Mykolo Kleopo Oginskio portretas.
Dail. Juozapas Olekevičius (1777-1830 m. (3). Drobė, aliejus, 194 x 146,5 cm.
Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus, VM-546. MS-822. R. Rojzytas nuotrauka

1822 m. prasidėjo paskutinis M. K. Oginskio atsisveikinimo su Tėvyne etapas. Emigranto kelias iš Vilniaus per Varšuvą, Dresdeną, Paryžių vedė į Florenciją. Į miestą-muziejų, kuriame kiekviena aikštė ir gatvė, kiekviena šventovė ar meno galerija dvelkte dvelkia istorinės atminties, didžiųjų pasaulio kultūros koryfejų kūrybinio palikimo dvasia.

Kurį laiką pagyvenęs Fiezoje priemiestyje, M. K. Oginskis persikėlė į centrą, Tornabuoni gatvę. Rūmai, kuriuose apsisistojo, šiuo metu yra paženklinoti dešimtu numeriu. Jų fasada puošia išraiškinga bronzinė atminimo plokštė: prieš audrą atsigręžusio M. K. Oginskio bareljefas, greta suklupęs žirgas, jį puliti pasiruošę vilkšiniai, fone – penklinės su polonezo „Atsisveikinimas su Tėvyne“ natomis fragmentas. Kiek daug simbolių prasmių sutalpinti šioje kompozicijoje!

Florencijoje M. K. Oginskis palinko prie savo keturtomio veikalų „Atsiminimai“ baigiamųjų redagavimo darbų. Talkino kartu su juo iš Zalesės atvykęs ištikimasis sekretorius Leonardas Chodška. Privačiam šeimininiam gyvenimui atsiminimuose skirtos tik trumpos įžanginės pastraipos, nusakancios valstybines M. K. Oginskio tėvo pareigas, motinos kilimą, jo netikrus brolius iš pirmųjų dviejų motinos santuokų. Visa kita – istoriniai 1768–1815 m. laikotarpio įvykiai, įtakingiausiųjų to meto Europos asmenybių vardais ir veiksmams apremintas Tėvyne – Abiejų Tautų Respublikos – pavalkės, jos politinės, diplomatinės, ginkluotos pastangos apginti savo valstybingumą.

1826 m. ypatingo atidumo reikalavęs darbas buvo baigtas, ir M. K. Oginskis drauge su L. Chodška išvyko į Paryžių organizuoti „Atsiminimų“ leidybos. Didžiulio visuomenės ir spaudos dėmesio sulaukusio veikalas tiražas (2 000 vnt.) netrukus buvo išpirktas. Leidimą teko pakartoti – šį kartą Ženevoje 3 000 egzempliorių tiražu. Sugrįžęs į Florenciją M. K. Oginskis ėmė rašyti „Laiškus apie muziką“. Vėliau pradėjo ruošti „Atsiminimų“ tęsinio, kuris turėjo atspindėti įvykius Tėvyne po 1815 m. Vienos kongreso, apmatas. Daug dėmesio ir laiko buvo skirta ir asmeniniam susirašinėjimui, muzikinės kūrybos leidybai.

Adomas Mickevičius ant Ajudaho uolos.
Dail. Valentinas Vankasčius (Waleriy Waszkowicz 1799-1842). XIX a. I p. Drobė, aliejus, 33 x 27 cm. Lietuvos dailės muziejus, T-944. Valdo Aukštaitis nuotrauka

Mikelandželo (t. Michelangelo Buonarroti 1475-1564) skulptūros „Dovydas“ fragmentas. Sinjorijos aikštė, Florencija.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

1829 m. pas M. K. Oginskį į Florenciją atvyko poetas Adamas Mickevičius. Jį drauge su kitais bendraminčiais – Vilniaus universiteto auklėtiniais, Filomatų ir Filaretų draugijų nariais – carinės Rusijos valdžia 1823 m. areštavo, o vėliau ištrėmė į nuošalesnes imperijos gubernijas. Galima tik spėlioti apie M. K. Oginskio ir A. Mickevičiaus ilgą vakarajimų nuotaikas, mįslingą pokalbį ir diskusijų turinį. Galimas dalykas, kad jų metu skambėdavo ir naujo Tėvyneje bręstančio suklimo tema. Gali būti, kad siekdamas apsaugoti A. Mickevičiaus gyvybę ir neeilinį talentą, M. K. Oginskis jam patarė tiesiogiai sukilime nedalyvauti.

Sukilimo už Tėvynės išlaisvinimą liepsna Lenkijoje, Lietuvoje, Baltarusijoje prasišvėrė 1830 metais. Deja, kaip ir T. Kosciuskos laikais, sukilėlių ir carinės

„Tėvyne Lietuva, mieldesne už sveikatą!
Kaip reik tave branginti, vien tik tas pamato,
Kas jau tavęs neteko. Nun tave vaizduoju
Aš, ilgęs grožiu sujaukintas tavuoju. (...)“

Adomo Mickevičiaus poemos „Ponas Tadas“, parašytos 1832-1834 metais Paryžiuje, įžanginis ketureilis

Rusijos karinės jėgos buvo nelygios. Ir vėl tūkstančiai žuvusių, areštuotų, į kitas šalis priveržusių emigrantu patriotų. Pastarųjų gretose buvo ir vyriausiosios M. K. Oginskio dukters Amelijos šeima. Jos vyras grafas Karolis Zaluskis buvo vienas aktyviausių šio sukilimo Lietuvoje vadovų.

Labiausiai M. K. Oginskis pribloškė žinia, kad carinės Rusijos valdžia uždarė Vilniaus universitetą. Sudaužytas pats svarbiausias patriotinės dvasios ugdymo ir apšvietos židinys! Sukrėstas šių negandų, kamuojamas silpstančio regėjimo ir podagros, M. K. Oginskis 1833 m. spalio 15 d. užgo. Po kurio laiko jo palaikas priklaudė didžiųjų Florencijos ir visos Europos asmenybių panteonas – Švento Kryžiaus (Santa Croce) šventovė.

Vyto Rutkauskas

Teisingumo kolonos (Colonna della Giustizia) fragmentas Tornabuoni gatvėje.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

Florencija, Tornabuoni g. žvelgiant nuo Arno upės pusės.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

Tornabuoni g., Nr. 10, rūmai kuriuose M. K. Oginskis gyveno paskutiniais gyvenimo metais.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

Tornabuoni g., Nr. 10 namo durų belstukas.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

M. K. Oginskio atminimo lenta Florencijoje, Tornabuoni gatvė, Nr. 10. Atidėgta M.K. Oginskio muzikos kolegijos (Baltarusija) direktoriaus Grigorijaus Sorokos ir jo bendraminčių rūpesčiu 1996 m. Skulptorius Valerijonas Januškevičius. Gedrės Rutkauskaitės nuotrauka, 2008 m.

Garbsioji Florencijos Švento Kryžiaus bazilika (Bazilika di Santa Croce) – didžiųjų Europos kultūros puoselėtojų panteonas. Čia ilsisi Leonardo Bruni (1370-1444), Mikelandželo (1475-1564), Galilejus (1564-1642), Džozakino Rosinio (1792-1868) ir daugelio kitų istorinių asmenybių palaikai.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

Švento Kryžiaus bazilikos, Dievo kūno koplyčioje (capella Castelliani de Santissimo) baltos marmuro antkapinis paminklas žemklna Mykolo Kleopo Oginskio amžinojo poilsio vieta.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

Didinga rintimi dvelkianti Dievo kūno koplyčios erdvė. M. K. Oginskio antkapinis paminklas dešinėje pusėje.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

Švento Kryžiaus bazilikoje grindys priešais centrinį altorį padengtos iškilųjų XV-XIX a. asmenybių antkapinėmis plokštimis.
Vyto Rutkausko nuotrauka, 2008 m.

Vaidas į Arno upės ir Švento Kryžiaus bazilikos (Bazilika di Santa Croce) pusę nuo Bardini sodų terasos.
Gedrės Rutkauskaitės nuotrauka, Florencija, 2008 m.

